

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту Закону України про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законів України щодо перенесення термінів запровадження електронної простежуваності обігу алкогольних напоїв, тютюнових виробів та рідин, що використовуються в електронних сигаретах

1. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Законом України від 29 червня 2023 року № 3173-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України у зв'язку із запровадженням електронної простежуваності обігу алкогольних напоїв, тютюнових виробів та рідин, що використовуються в електронних сигаретах» започатковано реформу системи контролю за обігом відповідної підакцизної продукції, яка передбачає запровадження електронних марок акцизного податку та електронної простежуваності обігу товарів (продукції).

Основним інструментом реалізації цієї реформи є Електронна система обігу алкогольних напоїв, тютюнових виробів та рідин, що використовуються в електронних сигаретах (далі — Електронна система).

Електронна система є комплексною багатокомпонентною інформаційно-комунікаційною системою, робота якої передбачає взаємодію державних інформаційних ресурсів, програмного забезпечення Електронної системи, програмних рішень економічних операторів, реєстраторів розрахункових операцій та програмних реєстраторів розрахункових операцій. Її повноцінне функціонування залежить від готовності державних органів, технічного адміністратора, економічних операторів та програмних рішень, що використовуються на різних етапах виробництва та обігу відповідної продукції.

Законом № 3173-IX було передбачено початок функціонування Електронної системи обігу алкогольних напоїв, тютюнових виробів та рідин, що використовуються в електронних сигаретах (далі – Електронна система) з 1 січні 2026 року, але враховуючи неготовність системи на зазначену дату та за ініціативи Міністерства цифрової трансформації України, Верховна Рада України ухвалила Закон України від 3 грудня 2025 року № 4698-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей оподаткування банків податком на прибуток підприємств у 2026 році та перенесення строків введення в дію Електронної системи обігу алкогольних напоїв, тютюнових виробів та рідин, що використовуються в електронних сигаретах», яким відтерміновано запровадження е-Акцизу на 1 листопада 2026 року.

Протягом 2026 року тривало доопрацювання програмного забезпечення Електронної системи, але масштаб Електронної системи, значна кількість передбачених нею бізнес-процесів та необхідність взаємодії із зовнішніми

інформаційними і програмними системами потребують після відповідних оновлень перевірки працездатності, сумісності та стабільності такої взаємодії. Відповідно інтеграція програмних рішень економічних операторів та їх випробування повинні проводитися з урахуванням актуальної версії програмного забезпечення Електронної системи.

Станом на зараз за інформацією Міністерства цифрової трансформації України потребують завершення інтеграція програмних рішень економічних операторів, перевірка основних бізнес-процесів, функціональне, інтеграційне та навантажувальне тестування, підготовка відповідного технічного оснащення та практична перевірка взаємодії учасників електронної простежуваності.

За таких обставин, станом на 1 листопада 2026 року Електронна система не буде готова до її повноцінного запровадження.

Отже, з огляду на фактичний стан впровадження Електронної системи законопроектом пропонується скоригувати строки її запровадження та встановити перехідний період, протягом якого економічні оператори зможуть зареєструватися в Електронній системі, завершити інтеграцію програмних рішень та необхідні випробування, забезпечити готовність технічного оснащення і відпрацювати взаємодію під час здійснення основних операцій.

Повноцінне функціонування Електронної системи пропонується розпочати з 1 липня 2027 року.

2. Мета законопроекту

Метою прийняття законопроекту є створення правових, організаційних і технічних умов для поетапного переходу до повноцінного функціонування Електронної системи та обов'язкового застосування електронної простежуваності обігу алкогольних напоїв, тютюнових виробів і рідин, що використовуються в електронних сигаретах, без порушення безперервності законного виробництва та обігу такої продукції.

Для досягнення зазначеної мети законопроект передбачає встановлення перехідного періоду, необхідного для реєстрації економічних операторів в Електронній системі, завершення інтеграції їх програмних рішень, проведення інтеграційного, функціонального та навантажувального тестування, перевірки основних бізнес-процесів, підготовки технічного оснащення та відпрацювання взаємодії користувачів Електронної системи.

3. Основні положення законопроекту

Законопроектом пропонуються зміни до Податкового кодексу України, Закону України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, спиртових дистилатів, біоетанолу, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, тютюнової сировини, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального» та Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України у зв'язку із запровадженням

електронної простежуваності обігу алкогольних напоїв, тютюнових виробів та рідин, що використовуються в електронних сигаретах», якими передбачається перенесення термінів запровадження електронної простежуваності обігу алкогольних напоїв, тютюнових виробів та рідин, що використовуються в електронних сигаретах з 1 листопада 2026 року на 1 липня 2027 року.

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання

Правове регулювання відповідних суспільних відносин здійснюється положеннями Податкового кодексу України, Закону України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, спиртових дистилатів, біоетанолу, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, тютюнової сировини, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального», Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України у зв'язку із запровадженням електронної простежуваності обігу алкогольних напоїв, тютюнових виробів та рідин, що використовуються в електронних сигаретах».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація положень проекту закону не потребує додаткових фінансових витрат із державного та місцевих бюджетів України та не призведе до скорочення бюджетних надходжень.

6. Прогнозовані соціально-економічні та інші наслідки прийняття законопроекту

Законопроект забезпечує послідовний перехід від застосування паперових марок акцизного податку до електронних марок акцизного податку, зменшує ризики порушення господарських процесів під час такого переходу та створює умови для повноцінного функціонування Електронної системи з 1 липня 2027 року.

Народні депутати України

Гетманцев Д.О. та інші

